

J. van den Boschkade 6/7 Meppel

Waardestelling bedrijfspand met woning

Zwolle, mei 2026

Het Oversticht

ALLURE CHALETS

Inhoudsopgave

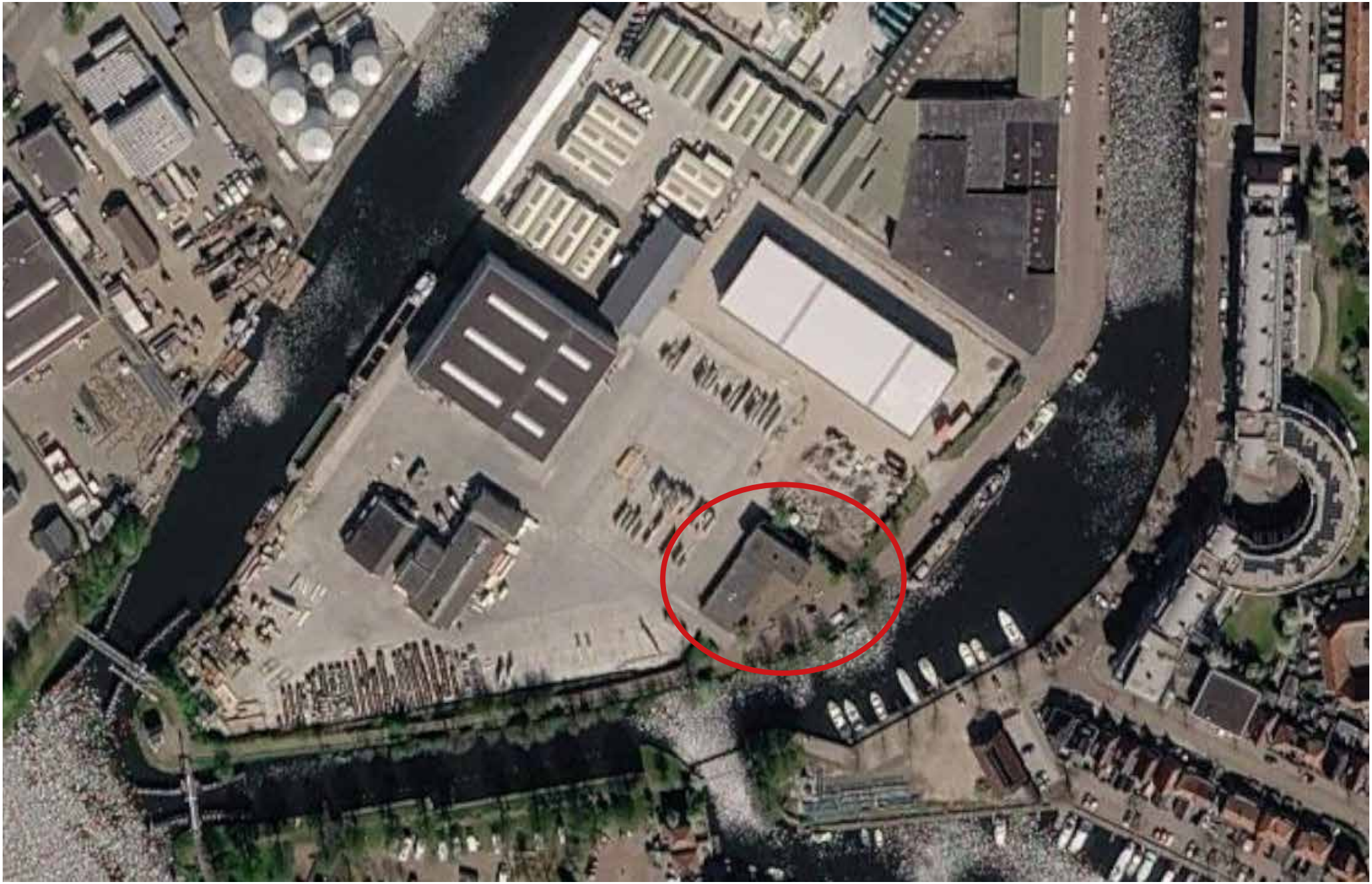
Algemene gegevens	5
Inleiding	6
Stedenbouwwkundige context	8
Cultuurhistorische context	13
Architectuurhistorische context	15
Monumentale waarden	24
Conclusie	26
Bibliografie	27
Colofon	28

Afb. 1 Bovenaanzicht terrein (Google Maps)

Algemene gegevens

Adres
Bedrijfsgebouwen met woning, Jan van den Boschkade 6/7 Meppel (nr 6: woonhuis, nr 7: bedrijfspand)

Kadastraal perceel
MPL00 I 546

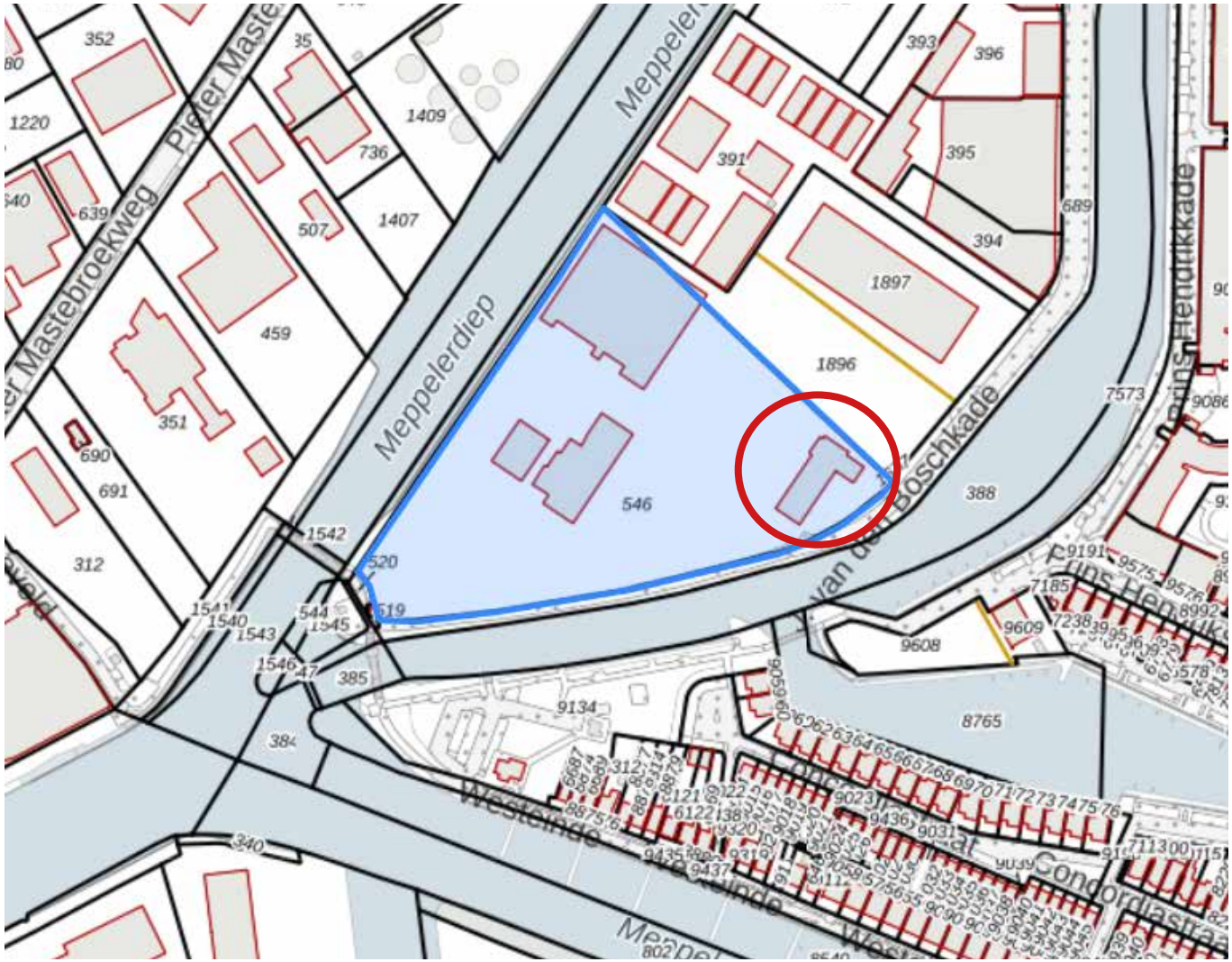
Datering
1957-1959

Opdrachtgever voor de bouw
NV Koninklijke Rotterdamse Beton- en Aannemingsmaatschappij Van Waning en Co.

Oorspronkelijke functie
Bedrijfsgebouw en woning

Huidige functie
Bedrijfsgebouw (leegstaand) en woning (bewoond)

Architect
Adrianus Carolus (Arno) Nicolaï uit Emmen

Afb. 2 Het perceel is blauw gemarkeerd. Het onderzoeksobject betreft het bedrijfspand met woning aan de Jan van den Boschkade 6/7, met de rode aanduiding. Het gebouw staat aan de noordwestkant van de binnenstad van Meppel, op industrieterrein De Bult tussen het Meppelerdiep en de Buitenhaven (Perceelloep.nl).

Inleiding

In opdracht van de gemeente Meppel heeft Het Oversticht een waardering opgesteld van het pand op het adres Jan van den Boschkade 6/7.

Aanleiding is het verzoek van de gemeente een onderzoek uit te voeren naar de eventuele monumentale waarden.

In deze rapportage gaan we eerst in op de stedenbouwkundige en cultuurhistorische context: we schetsen de ontwikkelingsgeschiedenis van industrieterrein De Bult en de omgeving van Jan van den Boschkade 6/7. Vervolgens beschrijven we de architectuurhistorische context: zowel het werk van architect A.C. Nicolaï als de bouw- en ontwikkelingsgeschiedenis van het pand aan de Jan van den Boschkade 6/7.
Tot slot hebben we een onafhankelijke weging van de monumentale waarden gemaakt op basis van de landelijk gehanteerde criteria (stedenbouwkundige waarden, cultuurhistorische waarden, architectuurhistorische waarden, en de mate van gaafheid en zeldzaamheid).

Met deze bevindingen kan de gemeente een afweging maken om het pand al dan niet aan te wijzen als gemeentelijk monument.
De resultaten zijn gebaseerd op literatuur- en archiefonderzoek en het veldwerk dat op 24 februari 2026 heeft plaatsgevonden. Het interieur kon op dat moment niet bezocht worden.

Mireille Dosker
Zwolle, mei 2026

Afb. 3 Boerderij De Bult stond aan de oostkant van het schiereiland maar is inmiddels gesloopt. (Oud Meppel.nl)

Afb. 4 Rond 1950 wordt het terrein van De Bult verder opgespoten, zodat het als industrieterrein kon gaan dienen (oudmeppel.nl).

Stedenbouwkundige context

Industriële activiteit langs het water

In de vijftiende en zestiende eeuw had Meppel een belangrijke schakelfunctie als doorvoerhaven tussen het Drentse agrarische achterland en gebieden westelijk van Meppel, o.a. Amsterdam. Vanaf het begin van de twintigste eeuw nam de industrialisatie toe en werden de schepen groter, waardoor de grachten in de binnenstad moeilijker bevaarbaar werden. Vandaar dat bedrijven zich gingen vestigen langs de spoorweg die in 1867 in gebruik werd genomen en langs waterwegen zoals de Drentse Hoofdvaart.

Van agrarisch naar industrieel

De naam De Bult verwijst naar een inmiddels verdwenen boerderij uit de tijd dat het gebied met dezelfde naam nog voor agrarische doeleinden werd gebruikt. Aan het einde van de 19e eeuw werd het Meppelerdiep via een kanaal verbonden met de Drentse Hoofdvaart. Hierdoor kwam het gebied De Bult als schiereiland geïsoleerd te liggen tussen het kanaal en de oude loop van het Meppelerdiep (nu Buitenhaven).

Vanaf 1900 nam de bebouwing langs het Meppelerdiep toe en werd vooral gebouwd in een strook aan weerszijden van de Galgenkampsbrug. De stadsvernieuwingsplannen in de binnenstad van Meppel in de naoorlogse jaren droegen bij aan de verplaatsing van bedrijvigheid van de binnenstad naar de kanaal- en spoorzone.

Al voor de Tweede Wereldoorlog vestigde zich het veevoederbedrijf van de familie Spiker zich aan de noordkant van de Bult. Op het terrein van de Bult was nog korte tijd het voetbalveld van voetbalvereniging Alcides gevestigd.

Eerste naoorlogse industrieterrein

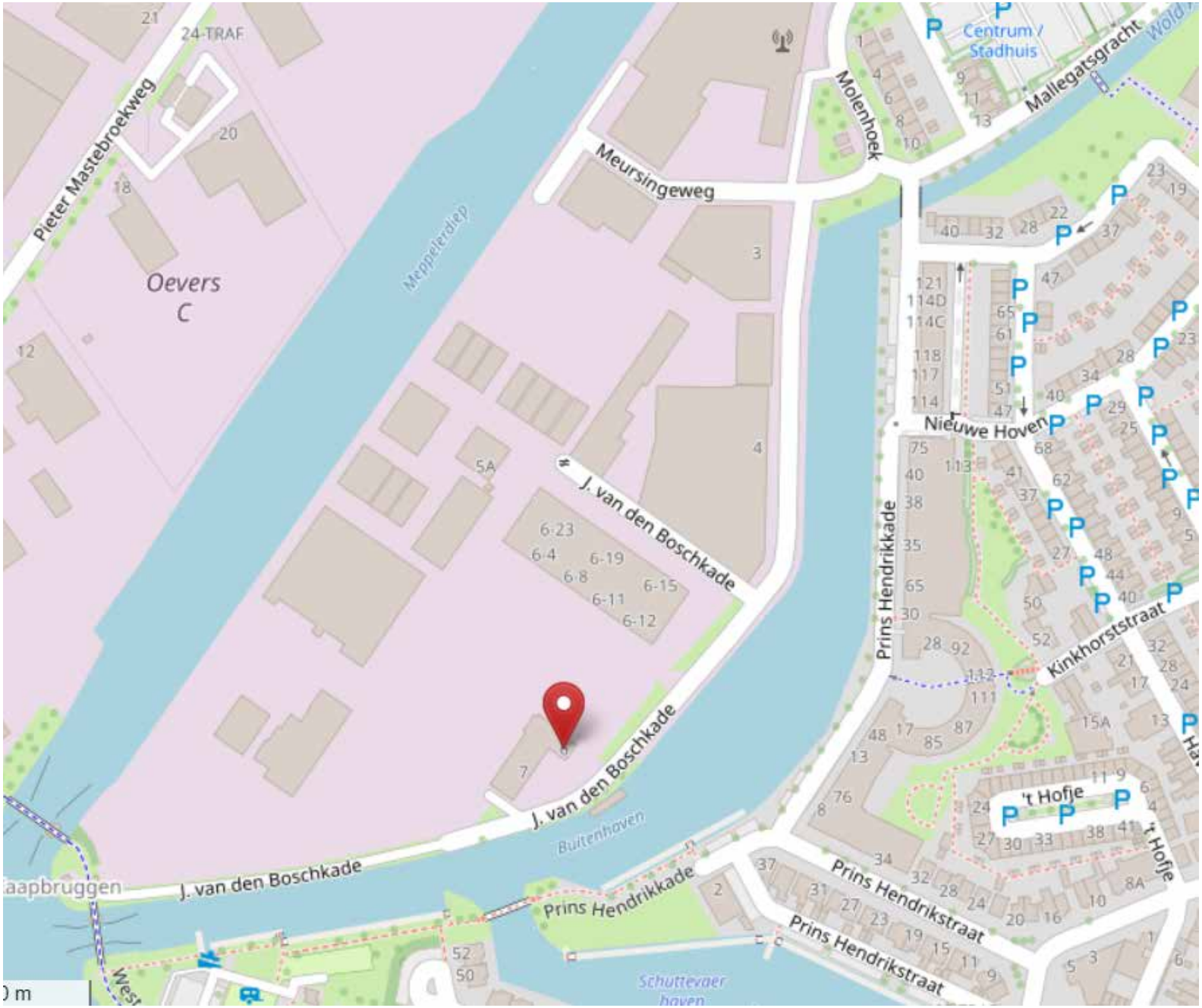
De Bult werd na de Tweede Wereldoorlog als een van de eerste terreinen van Meppel geschikt gemaakt voor industriële bebouwing. In 1950 werd begonnen met het opspuiten en het bouwrijp maken van de agrarische gronden. De oude boerderij De Bult en het voetbalveld moesten daarvoor wijken. Het werd een aantrekkelijke vestigingsplaats voor grootschalige en watergebonden bedrijven.

Al gauw, in 1950, vestigde betonfabriek Van Waning en Co. zich op het zuidelijk deel van de Bult. Het bedrijf gebruikte vanaf dat moment ongeveer een derde deel van het nieuwe industrieterrein. Op het perceel bouwde het bedrijf loodsen, een directiekeet, een cementloods en twee kraanbanen. Verder gebruikte het bedrijf het perceel voor opslag van rioolbuizen en andere betonnen materialen. In 1958 bouwde Van Waning en Co. vervolgens een bedrijfspand met woning aan de zuidoostkant van het perceel: Jan van den Boschkade 6/7, met voorterrein aan de oostkant en beproevingsgebouw erachter (inmiddels gesloopt).

Nog in de jaren ’50, streken ook zand- en grindhandel en steenbrekerij Westerhuis en de bouwmaterialenhandel van Van der Kamp en Zonen (1957) neer op de Bult. Beton, zand, grind en bouwmaterialen waren hard nodig tijdens de Wederopbouw. Voor al deze bedrijven was de situering aan het Meppelerdiep essentieel voor de aan- en afvoer van materiaal. Het was een komen en gaan van schepen, waarbij via kranen op de kant het laden en lossen was georganiseerd.

De Bult wordt tegenwoordig ontsloten via de Mallegatsgracht aan de noordzijde en de twee Kaapbruggen aan de zuidzijde. Aan de oostzijde langs de Buitenhaven ligt de Jan van den Boschkade die noord en zuid met elkaar verbindt. Langs de kade zijn bolders geplaatst zodat schepen kunnen aanleggen.

In de loop van de tijd zijn panden gesloopt en nieuwe bouwwerken zoals grote loodsen en silo’s toegevoegd aan de Bult. Het bedrijfspand aan de Jan van de Boschkade 6/7 dateert nu nog als één van de weinige uit de beginperiode van de Bult.

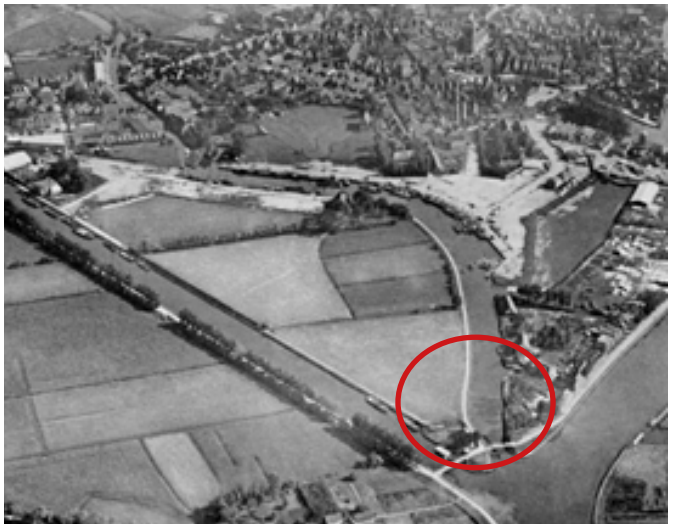
Afb. 5 Het bedrijfspand met woning aan de Jan van den Boschkade 6/7 op De Bult, Bron: OpenstreetMap

Afb. 6 1880 - Situatie voor het doortrekken van het Meppelerdiep. Hoofdzakelijk agrarische inrichting (Topotijdreis.nl).

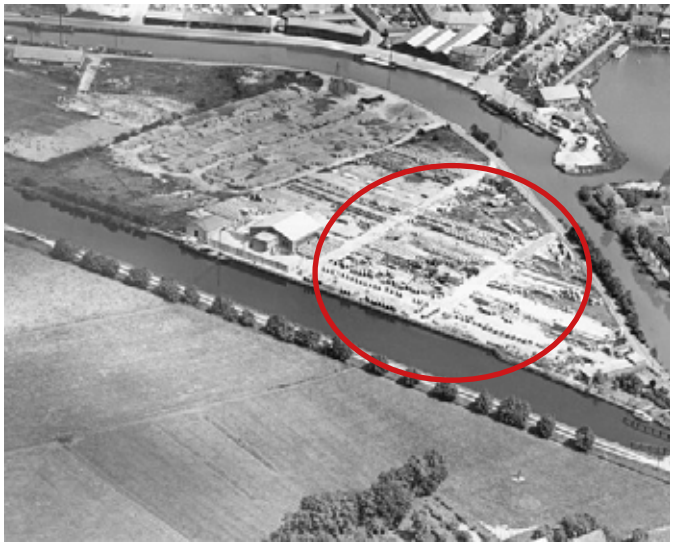
Afb. 7 1893 - De Bult 1965-1970. Centraal op de foto de Bult met betonfabriek Waco en een bouwmaterialenhandel (OM 1424 oudmeppel.nl) Het Meppelerdiep is doorgetrokken en De Bult komt als

Afb. 8 Luchtfoto van De Bult uit circa 1928. De agrarische invulling is duidelijk herkenbaar. De demping van het Meppelerdiep aan de noordkant – links op de foto – is begonnen (oudmeppel.nl).

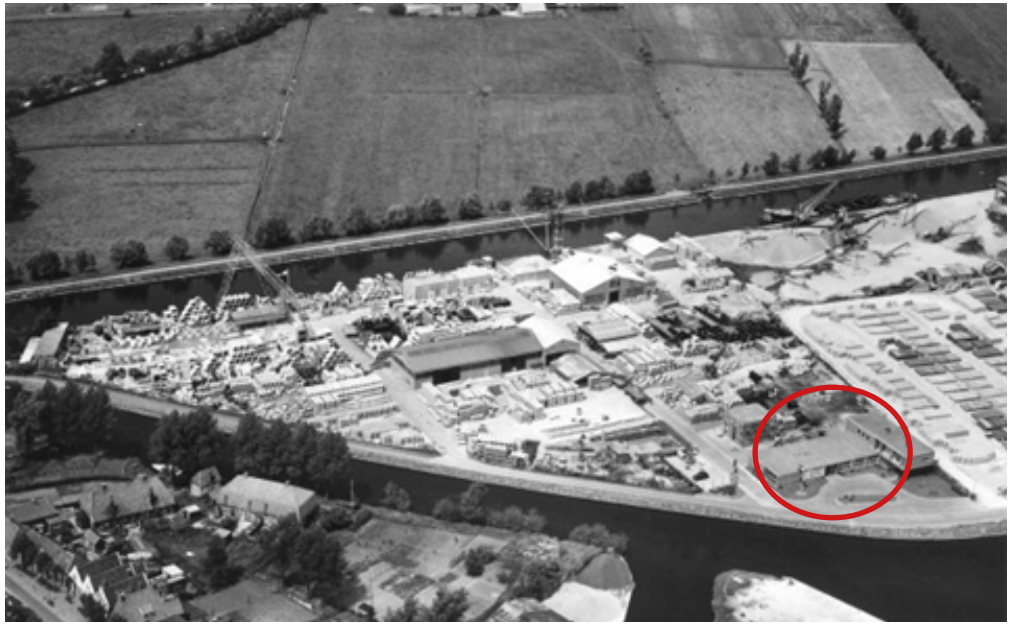
Afb. 9 1950 - De agrarische inrichting maakt steeds meer plaats voor industrie langs de vaarwegen (topotijdreis.nl).

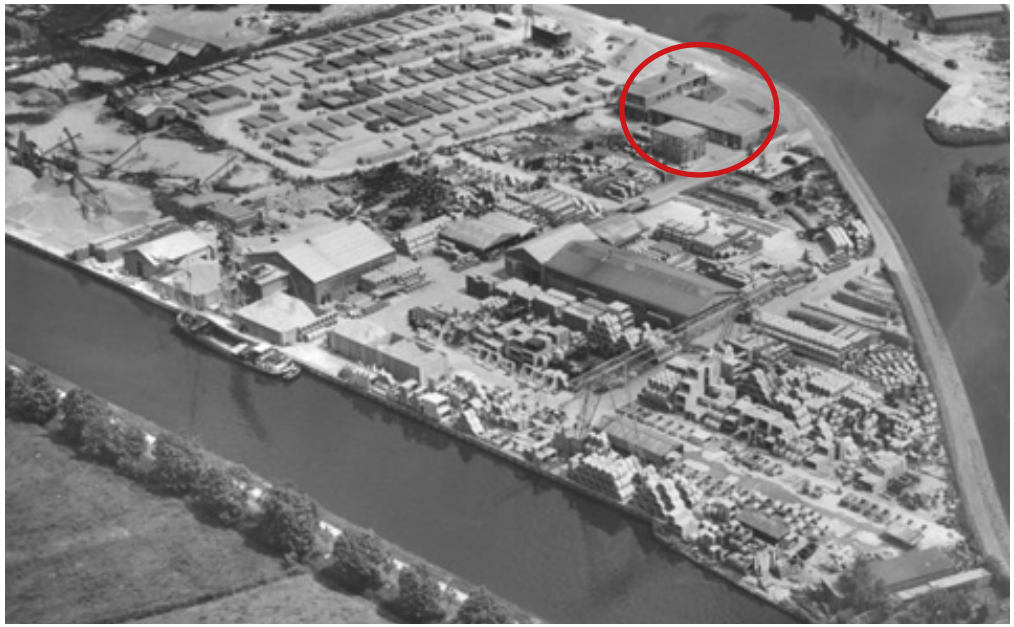
Afb. 10 Op deze luchtfoto uit begin jaren '50 is de ontwikkeling van De Bult tot industriegebied goed zichtbaar. Betonfabriek WACO neemt een groot deel van het terrein in beslag (oudmeppel.nl).

Afb. 11 1963 - Meer industrie verschijnt op de topografische kaart (topotijdreis.nl).

Afb. 12 De Bult 1965-1970. Centraal op de foto de Bult met betonfabriek Waco en een bouwmaterialenhandel (OM 1424 oudmeppel.nl)

Afb. 13 De Bult 1980- 1985 Een luchtfoto van industrieterrein De Bult met links het (doorgetrokken) Meppelerdiep en rechts het Oude Diep met de Buitenhaven (OM 1422 oudmeppel.nl).

Afb. 14 Op deze luchtfoto van 1994 is het beproevingsgebouw niet meer aanwezig, foto Stichting Oud Meppel.

Cultuurhistorische context

Van Waning en Co. en Waco

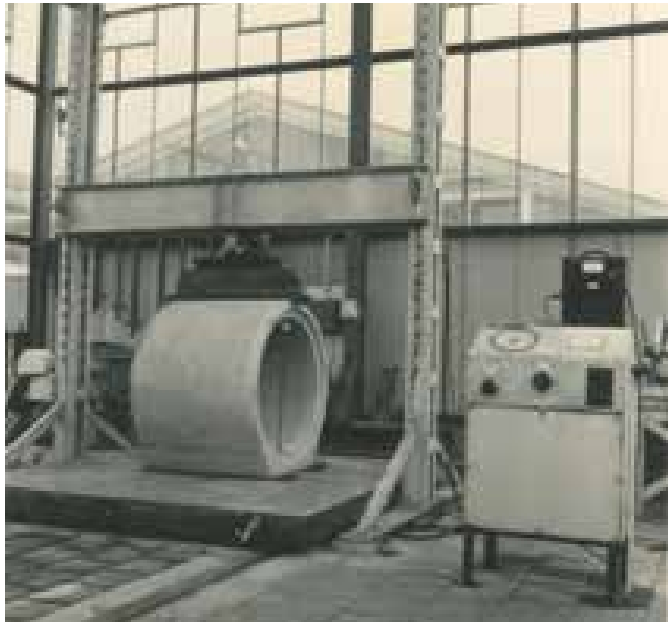
Het Rotterdams familiebedrijf Van Waning en Co is in 1888 opgericht door Jacob Isaac van Waning, die ook ingenieur en architect was. Van Waning & Co is groot geworden met de productie van rioleringsbuizen, kunstzandsteenwerken en gewapend beton. Het bedrijf leverde ook putten, straatkolken, beerputten en sierelementen zoals beeldjes, banden en pinakels en o.a. rioolbuizen voor de renovatie van Paleis het Loo in Apeldoorn. Van Waning en Co ontving in 1903 van Koningin Wilhelmina het predicaat 'Koninklijke'.
Het bedrijf breidde zich vervolgens uit en richtte vestigingen op in Enschede, Zutphen, Heerlen, Groningen, Krimpen a/d IJssel en later ook in Goes en Meppel om betonnen rioolbuizen te produceren en complete rioolstelsels aan te leggen. Naast de productie van rioolbuizen en bovengenoemde betonelementen was Van Waning actief in uiteenlopende sectoren van de bouw, onder meer de silobouw.

In januari 1958 werd door NV Koninklijke Rotterdamse Beton- en Aannemingsmaatschappij van Waning en Co Rotterdam voor de locatie Jan van den Boschkade 6/7 in Meppel een aanvraag ingediend voor het bouwen van een bedrijfsgebouw met woning. De vergunning volgde nog in dezelfde maand. Enkele maanden later volgden ook een aanvraag en vergunning voor het bouwen van een beproevingsgebouw (voor het nemen van drukproeven, dit beproevingsgebouw is later gesloopt).

Al eerder, tussen 1948 en 1956, waren voor dezelfde locatie aanvragen ingediend voor het bouwen van drie loodsen, een directiekeet, een cementloods, twee kraanbanen en het vergroten van een loods.
De officiële opening van het bedrijf in Meppel vond plaats op 30 september 1958 door prins Bernhard.
Het bedrijf in Meppel richtte zich op productie van betonnen rioolbuizen en putten voor het Noorden van het land.

Tussen 1960 en 2010 zijn bij de gemeente Meppel aanvragen ingediend voor het bouwen van een modellenloods, een loods, een mengtoren, een cementsilo, nog een loods, het oprichten en uitbreiden van twee productiehallen en het bouwen van een geheel nieuwe betoncentrale (2009).

Tot 1964 waren de betonfabrieken en het aannemersbedrijf NV Koninklijke Rotterdamse Beton- en Aannemingsmaatschappij van Waning en Co één geheel, daarna is de betonfabriek afgesplitst en verder gegaan onder de naam Waco Beton N.V. In de jaren 1980 werd de onderneming overgenomen door Ballast Nedam. De naam Waco bleef behouden. In 1995 nam Constar Betonwaren uit Tiel het bedrijf over om daar vloerplaten en zogenaamde megablocks te produceren. Op het moment van schrijven is Constar Registergoederen B.V. is eigenaar.

Afb. 15 Het nemen van een drukproef om te bepalen op welke plaats of plaatsen een rioolbuis kan gaan breken. Het onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de ruilverkaveling Nijeveen-Kolderveen. (1966, Van Kesteren, Drents Archief)

Afb. 16 Betonfabriek Waco gezien vanaf de Drentse Hoofdvaart, foto 1955 (oudmeppel.nl).

Afb. 17 In 1990 stond nog een portaalkraan aan het Meppelerdiep, foto Stichting Oud Meppel. De foto laat mooi het gebruik van de kade aan het doorgetrokken Meppelerdiep zien.

Afb. 18 Terrein zonder het beproevingsgebouw met goed zichtbaar hoe de rioolbuizen werden opgeslagen op het terrein om vervolgens per schip vervoerd te kunnen worden, foto 1995-1997 Stichting Oud Meppel.

Architectuurhistorische context

Architect

Adrianus Carolus Nicolaï (Breda 1914- Emmen 2001) begon zijn carrière op de architectenbureaus van Leo G. Visser in Zeist. Daarna werkte hij bij het bureau van P. Zanstra, J.H.L. Giesen en K.L. Sijmons in Amsterdam. Nicolaï vond, in navolging van dat tweede bureau en de Groep '32, dat het Nieuwe Bouwen principe van form follows function niet al te rigide moest worden toegepast.

Tijdens zijn studie nam hij deel aan de discussiebijeenkomsten van de Doornse Leergangen, waarin aandacht was voor een toenadering tussen het Nieuwe Bouwers en tradionalisme. Hij was vanaf zijn studententijd bevriend met Lotte Stam-Beese, en discussieerde met haar over het verschil tussen bouwen en architectuur. In 1943 werkten ze samen aan de verbouwing en uitbreiding van de Werkplaats Kindergemeenschap van Kees Boeke in Bilthoven. Nicolaï streefde ernaar functionele gebouwen te ontwerpen die gekenmerkt worden door eenvoud, rationaliteit en efficiëntie, maar de vorm hoefde wat hem betrof niet helemaal ondergeschikt te zijn aan de functie van het gebouw. Wel nam hij innovaties van de modernistische architectuur mee: bijvoorbeeld het gebruik van glas (de vliesgevel), staal en gewapend beton, eenvoudige geometrische vormen, weinig ornamenten.

In 1946 trouwde hij met architecte Cora Nicolaï-Chaillet (1919-1975). Ze werkten veel samen. Nicolaï kreeg in datzelfde jaar voor zijn ontwerp van een (nooit uitgevoerd) religieus centrum de zilveren medaille van de Prix de Rome.

Nicolaï werkte het grootste deel van zijn leven in Drenthe. Vanaf het begin van de jaren vijftig van de 20ste eeuw maakte hij naam in Emmen, waar hij verbonden is geweest aan de succesvolle Architectengroep Emmerhout, samen met A.A. Oosterman en J.J. Sterenberg. Emmen wilde uitbreiden en Nicolaï ontwierp er de woonwijk Nijkampen. Bekendheid verwierf hij vanwege zijn bijdragen aan de Emmerhout, gebouwd tussen 1965 en 1970, een verkeersluwe woonwijk met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de woonomgeving. Medeontwerper was o.a. Niek de Boer. De wijk kreeg veel aandacht, ook internationaal. Het is een ruim opgezette wijk met veel geometrische vormen en veel groen, opgezet naar Fins model (wonen in het groen). Emmerhout was samen met Angelslo de eerste wijk met woonerven en gescheiden verkeersstromen voor auto's en fietsen. Nicolaï werkte veel tijdens de Wederopbouw, een periode die gekenmerkt wordt door lage budgetten en weinig bouwmateriaal. Zijn ontwerpen waren daarom eenvoudig, maar hij had een sterk gevoel voor détail en speelse accenten, wat zijn werk levendig en aantrekkelijk maakte.

Hij wilde vooral geen gebouwen reproduceren, dus hij keek steeds opnieuw welke uitgangspunten nodig waren voor een specifiek ontwerp. Belangrijk daarbij achtte hij de oriëntatie op het zonlicht en het gebruiksgemak. Met dakoverstekken, plaatsing van de vensters in de gevels, uitbouwen, bergingen of verschil in materiaaltoepassingen wist hij afwisseling te bereiken. Ook in zijn stedenbouwkundige ontwerpen zorgde hij voor variatie in hoogten en diepten.

Hij ontwierp o.a. de Academie voor Schone Kunsten (AKI) in Enschede, Ontspanningscentrum De Boô Schoonebeek (1951), een nieuwe vleugel aan de noordzijde van het hoofdkantoor van de N.V. Electriciteits Fabriek IJsselcentrale in Zwolle (jaren '70 van de 20ste eeuw), scholen, kantoren, kerken, winkelcentra en veel woningen.

Afb. 19 Architect Nicolaï (vierde van links met bril bij zijn maquette voor het NAM gebouw in Assen. (29-3-1966, Gemeente Assen)

Afb. 20 Ontspanningscentrum De Boô Schoonebeek.

Afb. 21 Huizen aan de Laan van de Eekharst in de wijk Emmerhout van Emmen, foto: © Wikimedia Commons / Onderwijsgek, CC BY-SA 2.5 NL

Het oorspronkelijke ontwerp

A.C. Nicolaï ontwierp de plannen voor het bedrijfsgebouw met woning en het (inmiddels gesloopte) beproevingsgebouw in 1957 voor opdrachtgever NV Koninklijke Rotterdamse Beton- en Aannemingsmaatschappij van Waning en Co Rotterdam. Het ontwerp ademt de modernistische ontwerpprincipes, met centraal daarin aandacht voor licht, lucht en ruimte. Daarnaast toont het ontwerp een zorgvuldige positionering van de bouwdelen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de directe omgeving. En het bevat enkele bijzondere onderdelen. Het ontwerp is in november 1957 goedgekeurd door de provinciale schoonheidscommissie. Als uitvoerders functioneerden: NV Koninklijke Rotterdamse Beton- en Aannemingsmaatschappij van Waning en Co Rotterdam (voor de constructie, zelfde als opdrachtgever); NV Braat Delft (voor de stalen ramen); Knoppers en Toxopeus Groningen (voor de centrale verwarming).

Fundering

De grondslag onder het bedrijfsgebouw zou volgens het bestek verbeterd worden door het uitgraven tot een diepte van -0,90 M waarna aanvulling met zuiver zand heeft plaatsgevonden tot een hoogte van -0,70 M. Op het zand zou een betonstroken fundering gelegd worden.

Het vrijstaande bedrijfsgebouw met woning is volgens het bestek opgetrokken op een betonstroken fundering op zand (1,20 m. onder het aansluitende terrein). Het bestek beschrijft dat het terrein rondom het gebouw na voltooiing op 0,20 m. beneden peil kwam te liggen, afwaterend bewerkt.

Ordening op het perceel

Het bedrijfsgebouw heeft volgens het bestek een rechthoekig grondplan van ruim 36 meter bij ruim 12 meter. De lange zijden van dit gebouw zijn gepositioneerd parallel aan het doorgetrokken/ gekanaliseerde Meppelerdiep, waarschijnlijk omdat het gehele perceel met alle andere bedrijfsonderdelen zo het meest efficiënt was gericht op aan- en afvoer van materialen (betonnen rioolpijpen e.d.) via het doorgetrokken Meppelerdiep. Nicolaí speelde hierop in met een aantrekkelijke en representatieve ordening van gebouwvolumes en directe omgeving: 1. een langwerpig laag bouwvolume van het bedrijfsgebouw, 2. haaks daarbovenop gepositioneerd een bouwvolume (woning met bedrijfskantine) dat deels uitsteekt, 3. een eenvoudig, maar zorgvuldig vormgegeven voorterrein dat de open hoek opvult en 4. een hoger glazen (vrijstaand) bouwvolume (het voormalige beproevingsgebouw) direct achter het bedrijfsgebouw.

Begane grond: bedrijfsgebouw

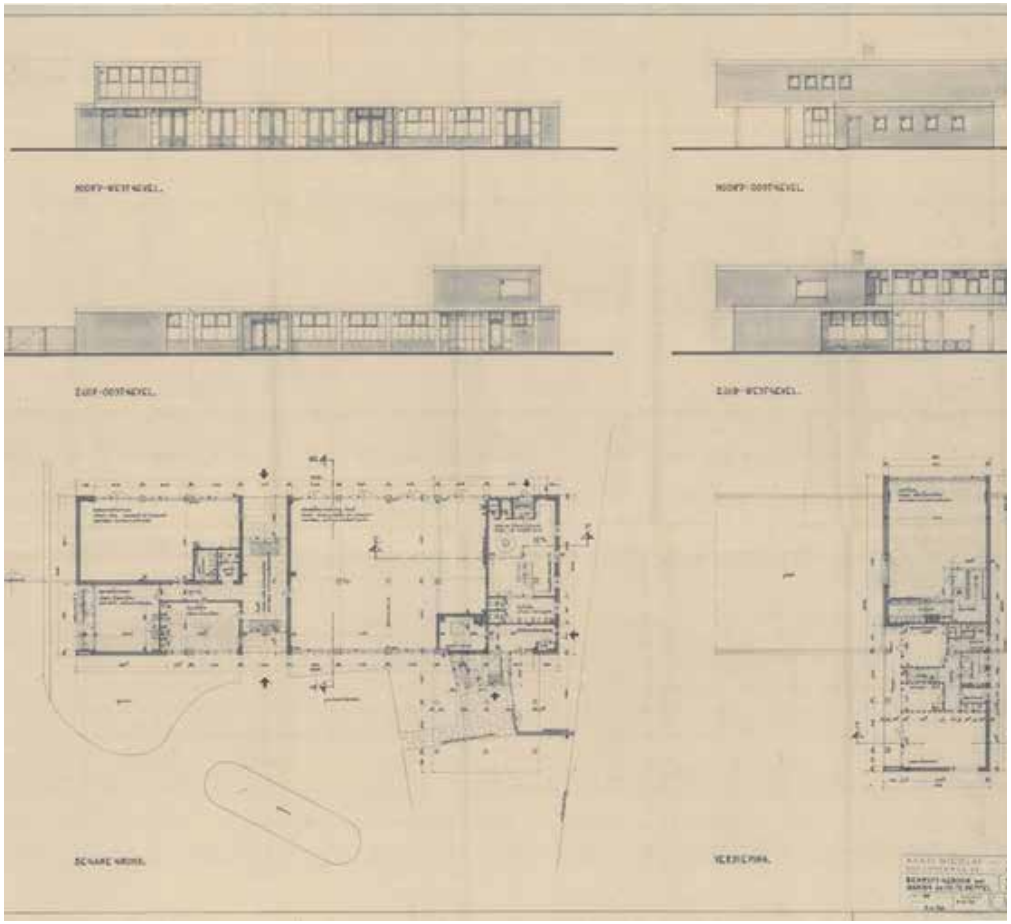
De plint van dit bedrijfsgebouw is volgens het bestek opgetrokken in rood genuanceerde gevelklinker.
Voor de opgaande muren was rood genuanceerde metselsteen (hardgrauw) bedacht, de buitenmuren steens dik. Ramen en kozijnen werden wit geschilderd, de deuren mochten in kleur en/of blank. Nicolaï zorgde voor veel licht in het bedrijfsgebouw, met grote raamvlakken en daartussen lisenen op gelijke afstanden.
De oorspronkelijk terugliggende ingang van het bedrijfsgebouw bevond zich in de langsgevel aan de Jan van den Boschkade, daar waar nu nog steeds de ingang te vinden is, zij het dat deze inmiddels niet meer terug ligt t.o.v. het gebouw, maar juist uitsteekt.
Aan de zuidelijke kopse kant van het bedrijfsgebouw ontwierp Nicolaï een (nog steeds bestaande) ingebouwde plantenbak voor een enigszins terugliggend gevelgedeelte.

Afb. 22 foto uit: Gielen 2004.

Afb. 24 Waco 1960, bron gemeente Meppel.

Afb. 23 Bestektekening bedrijfsgebouw met woning voor Waning en Co te Meppel, van Arno Nicolai 5-9-'57 (bouwdossier gemeente Meppel)

Opgetilde woning en kantine

Aan de noordelijke kopse kant en dwars bovenop het bedrijfsgebouw plaatste Nicolaï de woning en kantine. De opgetilde woning springt flink uit aan de Jan van den Boschkade en wordt ondersteund door (waarschijnlijk beschilderde) betonnen zuilen in hetzelfde ritme als de lisenen van het bedrijfsgebouw. Het gedeelte met de kantine kraagt slechts weinig uit (ca. 1 meter, zonder zuilen). De opgetilde woning en kantine meten samen ruim 7 meter in de breedte bij ruim 22 meter in de lengte. De woning is, inclusief het balkon, ongeveer even groot als de kantine.

De woning is te bereiken via een kleine glazen hal met een spiltrap. Langs de zuidzijde van de woning ontwierp Nicolaï een balkon, ondersteund door betonnen zuilen die hetzelfde ritme volgen als de zuilen die de woning ondersteunen. Achter de zuilen van het balkon bevindt zich een vrijwel glazen zuidgevelwand. De westgevel van de woning kreeg één raam (asymmetrisch in de gevel), de noordzijde voorzag hij van vier vierkante ramen (ook asymmetrisch in de gehele gevelwand).

De kantine is te bereiken via een vrijstaande trap in een betegelde was- en kleedruimte op de begane grond van het bedrijfsgebouw. Voor de kantine ontwierp Nicolaï drie vierkante ramen aan de zuidkant en een volledig glazen gevelwand (vliesgevel) aan de oostzijde, de kant van het bedrijfsterrein.

Voorterrein

De aanleg van het voorterrein werd zorgvuldig vormgegeven. Eenvoudige, sierlijke betonnen sierbanden omgaven enkele perken, waarin ook plaats was voor een vlaggenmast.

Daken, hemelwaterafvoer en rookkanalen

Beide bouwdelen kregen volgens het bestek platte dakvlakken, afgedekt met “ruberoid” dakbedekking afgestrooid met fijn grint.

Het regenwater zou volgens het bestek afgevoerd worden via een naadloos getrokken geasfalteerde buis met een diameter van 8 cm en vervolgens via grèsbuis naar het open water.

De afvoer van het huishoudwater en riolering was bedacht onder het gebouw via een gietijzer geasfalteerde buis en buitenshuis via grèsbuis. Het water liep via een septictank naar het open water. De septictank kreeg een inhoud van 2000 ltr.

De rookkanalen kregen een binnendoorsnede van 0,33 x 0,33 m. en werden van boven afgedekt door sterke specie en “Inertol”. De hoogte van de schoorstenen bovendaks was: 1,10 m. De dikte van de schoorsteenwanden betrof 22 cm.

Interieur

Het bestek vermeldt over het bedrijfsgebouw dat als hoogte van de begane grond systeemvloeren gekozen zou worden voor 0,40 m. boven de weg. Onder die systeemvloeren zouden muisdichte-, zoveel mogelijk tegenover elkaar geplaatste roosters (0,12 m. X 0,22 m.) worden aangebracht.

De binnenmuren zouden halfsteens dik worden (duroxsteen, 7 cm).

In het gebouw zouden gewapend beton- en ijzerconstructies toegepast worden voor funderingen, balken, kolommen en lateien.

Het bedrijfsgebouw met woning bevatte volgens de ontwerptekening en het bestek een laboratorium, een spreekkamer, een kantoor, een modellenmakerij, een was- en kleedlokaal, een toilet, een fietsenberging, een kantine, een woonkamer, een slaapkamer, een keuken en een douche.

Opvallend – en passend in het modernistische ontwerpen om lichte ruimten te creëren - is dat in het bestek minutieus is beschreven hoe groot de lichtdoorlatende oppervlakte van de ramen per kamer zou worden: laboratorium 17 m2, spreekkamer 10m2, kantoor 9m2, hal 18 m2, modellenmakerij 45 m2,was- en kleedlokaal 9,5 m2, toilet 0,8 m2, fietsenberging 3 m2, kantine 21 m2, woonkamer 9 m2, slaapkamer 4,5 m2, keuken 2,2 m2, douche 0,8 m2. Zowel in het bedrijfsgebouw als in de woning werd geventileerd d.m.v. uitzetramen.

Huidige situatie

Van latere wijzigingen aan het bedrijfsgebouw met woning zijn geen bouwtekeningen overgedragen, maar foto's laten zien wat er zoal gewijzigd is.

Gebruik

Het bedrijfsgebouw staat leeg. De woning wordt bewoond.

Fysieke wijzigingen

De invulling van het voorterrein is gewijzigd: er is een boom aangeplant en er zijn enkele grote stenen geplaatst. De vooringang van het bedrijfsgebouw bevindt zich niet langer verdiept in de gevel, maar juist vooruitstekend. Het beproevingsgebouw is gesloopt (vermoedelijk begin jaren '90 van de 20ste eeuw). Een aantal van de stalen kozijnen is vervangen door houten kozijnen. Sommige ramen en deuren ontbreken inmiddels door leegstand en verval. En enkele raampartijen van het bedrijfsgebouw aan de Jan van den Boschkade zijn voorzien van platen.

Afb. 25 Huidige ingang bedrijfsgebouw op de voorgrond (inmiddels naar voren komend, niet meer terugliggend) en ingang woning op de achtergrond. Duidelijk te zien is de sterke overkraging op kolommen. De stenen en de boom op het voorterrein zijn latere toevoegingen.

Afb. 26 Het bedrijfsgebouw gezien vanuit het zuiden.

Afb. 27 Westelijke langsgevel van het bedrijfsgebouw aan de kant van het bedrijfsterrein met aan de noordkant de licht uitkragende kantine op de verdieping.

Afb. 28 Grote glasvlakken hoorden bij het streven in het modernistische gedachtengoed naar een goede lichtinval. Hier een foto van raampartijen aan de achter (west)zijde. De kozijnen zijn op dit moment deels van hout, maar waarschijnlijk zijn hier eerder stalen kozijnen aangebracht door de NV Braat Delft, gezien de melding daarvan op de door de provinciale schoonheidscommissie goedgekeurde bouwaanvraag.

Afb. 29 Nicolaï speelt in deze noordelijke gevel met een sprekende gevelindeling, met doorgaande lijnen, speelse overkragingen en een glazen vliesgevel voor de kantine, uitkijkend over het eigen werkterrein en het Meppelerdiep.

Afb. 30 Ingang met trap naar woning.

Afb. 31 Sierlijk tuinhek.

Afb. 32 Glazen ingang woning met spiltrap.

Afb. 33 Betontegelpad naar ingang woning.

Monumentale waarden

Stedenbouwkundige- en ensemble waarden

- Van stedenbouwkundig belang is de vrijstaande, beeldbepalende plek van het gebouw aan de Jan van den Boschkade. Het is ruimtelijk het laatste gebouw aan de kade en biedt daar een soort beëindiging.
- Het gebouw staat op een groot bedrijfsperceel van dezelfde eigenaar. Andere gebouwen zijn inmiddels gesloopt.
- Het pand maakt deel uit van het naoorlogse industrieterrein De Bult, op een schiereiland tussen de Drentse Hoofdvaart en de Buitenhaven, en heeft samen met de andere nog resterende panden uit de Wederopbouw op De Bult ensemblewaarde.
- Het gebouw met het ontworpen voorterrein zijn representatief. Ze geven een goede, verzorgde indruk van waar het bedrijf voor stond.

Cultuurhistorische waarden

- Het gebouw is onderdeel van de industriële ontwikkelingsgeschiedenis van Meppel, waarbij de industrie na de Tweede Wereldoorlog steeds meer uit het centrum verdween en aan de randen van de stad een plek vond, o.a. op de Bult.
- Het pand heeft cultuurhistorische waarde als onderdeel van de geschiedenis van beton als belangrijk bouwmateriaal, met name na de Tweede Wereldoorlog.
- Het bedrijf is van belang omdat het onderdeel was van een groot beton- en aannemingsbedrijf, verantwoordelijk voor veel rioleringsbuizen, kunstzandsteenwerken en gewapend beton verspreid over het land.

Architectuurhistorische waarden

- Het bedrijfsgebouw met woning is architectuurhistorisch van belang vanwege de esthetische waarde van het heldere, sobere, functionele en tegelijk speelse ontwerp, kenmerkend voor het werk van Arno Nicolaï.
- Het ontwerp is een uitdrukking van licht, lucht en ruimte en is daarmee kenmerkend voor het modernisme, zo ook het gebruik van beton, glas en staal. Tegelijk weerspiegelt de zorgvuldige aandacht voor vormgeving en bouwvolumes de reactie van Nicolaï c.s. op het al te rigide denken van het Nieuwe Bouwen.
- Het exterieur toont in zijn typologie de functies van bedrijfsgebouw met woning met een duidelijke en tegelijk subtiele functiescheiding.

Gaafheid

- Het ontwerp van het bedrijfsgebouw met woning is in hoofdvorm en wat betreft gevelindeling met gevelopeningen redelijk gaaf bewaard.
- De contouren van het ontworpen voorterrein zijn bewaard gebleven.

Zeldzaamheid

- Het bedrijfsgebouw met woning is van belang omdat het herkenbaar uit de Wederopbouwtijd stamt. Veel andere bouwwerken op industrieterrein de Bult uit dezelfde periode zijn inmiddels vervangen. En het is geen doorsnee bedrijfsgebouw met woonruimte. Dus het is zeldzaam als een van de laatste overgebleven oorspronkelijke gebouwen op de Bult.

Conclusie

Op basis van de aanwijzingscriteria voor gemeentelijke monumenten die zijn vastgesteld door het college in de Beleidsnota Meppeler Erfgoed Nu (stedenbouwkundige waarden, architectuurhistorische waarden en cultuurhistorische waarden, gaafheid en zeldzaamheid) is het object gewaardeerd.

Per criterium wordt een score toegekend van 0 tot maximaal 3 ***. Doorgaans zullen meerdere criteria een rol spelen om een object of complex aan te kunnen merken als waardevol ruimtelijk erfgoed. Bij monumenten- en erfgoedinventarisaties is veelal het uitgangspunt dat aan minstens vier van de vijf criteria wordt voldaan. Maar het is niet zo dat alle criteria gelijktijdig van toepassing moeten zijn om een object of complex aan te wijzen. Alle criteria zijn gelijk van waarde en kunnen in combinatie met elkaar een aanvullende rol vervullen. Zo kan bijvoorbeeld een lage score op gaafheid gecompenseerd worden door een hoge score op zeldzaamheid. Of is het mogelijk dat een object of complex op minder criteria uitzonderlijk hoog scoort, waardoor het eveneens gewaardeerd kan worden als waardevol ruimtelijk erfgoed. Bij een totaalscore van minimaal 7*** komt een object of complex in principe in aanmerking voor de beschermde status van gemeentelijk monument of gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Individuele rijksmonumenten worden in principe niet meer door de overheid aangewezen, alleen jonge monumenten die deel uitmaken van een aanwijzingsprogramma van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Geconcludeerd kan worden dat het pand aan de Jan van den Boschkade 6/7 monumentwaardig is.

Wijzigingen ten behoeve van herbestemming zijn niet uitgesloten. Flexibiliteit is inherent aan de opzet van het pand met open ruimten. Dit biedt kansen voor transformatie en herbestemming. Als belangrijke uitgangspunten bij wijzigingen zijn aan te bevelen dat de constructie van de beide bouwdelen, de indeling van de gevels behouden en herkenbaar blijven, evenals de indeling van het voorterrein en de ruimtelijke relatie met de Meppeler Hoofdvaart.

Aanvullende opmerking

Het interieur is tijdens dit onderzoek niet bekeken (behalve wat op de begane grond zichtbaar was door de ramen). De waarden daarvan zijn dan ook niet beschreven in dit rapport. Het verdient aanbeveling de waarden van deze interieurdelen op een later moment alsnog te onderzoeken, te beschrijven en in de waardering op te nemen. Gezien de éénprocentregeling die tijdens de wederopbouwperiode van kracht was, is er mogelijk nog kunst te vinden in de oorspronkelijke kantoorruimte.

Jan van den Boschkade 6/7	**Waardering**
Stedenbouwkundige / ensemble waarde	**
Cultuurhistorische waarde	*
Architectuurhistorische waarde	**
Gaafheid	**
Zeldzaamheid	*
TOTAAL	**8***

Bibliografie

Literatuur

Bot, P., Vademecum. *Historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur*, Alphen aan de Maas, 2009. p. 391

Flexus AWC, in opdracht van Gemeente Meppel, *Cultuurhistorische inventarisatie en waardenstelling Meppel: Binnenstad & Centrumschil Meppel*, Rotterdam 2013

Gerding, M.A.W. e.a. (red.), *Geschiedenis van Meppel*, Meppel 1991

Albert Gielen, A.C. Nicolaï (1914-2001): *Bouwstenen voor een moderne woonomgeving*, Rotterdam, 2004

Nijkeuter, H., *De "pen gewijd aan Drenthe's dierbren grond": literaire bedrijvigheid in de Olde Lantschap, 1816-1956*, Groningen 2001

Stenvert, R., Kolman, C., Broekhoven, S., Olde Meierink, B., Knuijt, M., Kooij, B, *Monumenten in Nederland, Drenthe*, Zeist (Rijksdienst voor de Monumentenzorg) / Zwolle (Waanders Uitgevers) 2001.

Archief

Gemeentearchief Meppel

Stichting Oud Meppel

Nieuwe Instituut: https://nieuweinstituut.nl/projects/collectie, Archiefverwijzing NAi/NICOf12;NAi/NICOf103;NAi/NICOn619;NAi/NICOd611

Websites

www.canonvannederland.nl/nl/drenthe/meppel

www.documentatie.org

www.geheugenvandrenthe.nl

https:/www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ddd:010962959:mpeg21:p002

Afbeeldingen

HisGIS	www.hisgis.nl/hisgis/gewesten/overijssel/overrijsel
Stichting Oud Meppel (SOM)	www.oudmeppel.nl/
Topotijdreis	www.topotijdreis.nl/

In verband met copyrights is het niet toegestaan dit rapport openbaar te maken of afbeeldingen te verveelvoudigen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de makers en rechthebbenden.